

ผลงานลำดับที่ 2

ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

โดย

นายสุวิทย์ ชันชาโรจน์

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.

ด้านนโยบายและแผน (แรงงานและสวัสดิการสังคม)

ตำแหน่งที่ 10

1 12.05.6
ธกคสท
2545

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

06476

05476

ศักยภาพการจัดสวัสดิการ

คำนำ

กรมประชาสงเคราะห์เป็นองค์การภาครัฐที่รับผิดชอบงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ให้การสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัยและสร้างโอกาสในการดำรงชีวิตให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้มีความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนบทบาทและรูปแบบการดำเนินงานเพื่อให้สามารถรองรับกับสภาพสังคม ตลอดจนสามารถสนองตอบนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาสังคมรวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและมีความรวดเร็ว โดยเฉพาะการปฏิรูประบบราชการ การกระจายอำนาจ การแก้ไขกฎหมาย ลดขั้นตอนการทำงาน ฯลฯ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีมติเห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ถ่ายโอนภารกิจงานสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ฯลฯ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเองที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริม สนับสนุนงานด้านสวัสดิการสังคมแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองจึงได้ทำการศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านต่างๆ ขึ้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกนิคม ในพื้นที่นิคมสร้างตนเองและองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ทั่วประเทศต่อไป

นายสุวิทย์ ชันษาใจจัน

เมษายน 2545

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการสวัสดิการสังคม ความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคม การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี และปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

กลุ่มตัวอย่างคือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนในพื้นที่นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และ F-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ร้อยละ 58.4 มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. การบรรจุหรือมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี มีการบรรจุหรือมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมมากกว่าร้อยละ 50 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ส่วนด้านที่เหลืออีก 4 ด้าน มีแผนงานสวัสดิการสังคมไม่ถึงร้อยละ 50 ได้แก่ ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
3. ศักยภาพการจัดการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมี

การจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านคือด้าน ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ส่วนที่มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง ด้านการสงเคราะห์ผู้มียารายได้น้อยและด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ

4. การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลาในการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ ปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เรื่องไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านสวัสดิการสังคม มีงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคมไม่เพียงพอ ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม การประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มีน้อย และข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมไม่เป็นปัจจุบัน โดยกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น ให้มีการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มากขึ้น ให้มีการจัดทำคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์หรือด้านสวัสดิการสังคมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลและให้มีการจัดอบรมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของกรมประชาสงเคราะห์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับคำปรึกษาแนะนำจากปลัดกระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคม (นายอิระวัชร จันทระประเสริฐ) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
(นายวัลลภ พลอยทับทิม) ผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา (นายธีรโชค
ไชยรัตน์) ประชาสงเคราะห์จังหวัดสงขลา (นายอนันต์ ดิสงระ) และผู้ปกครองนิคมสร้าง
ตนเองกระเสี้ยว จังหวัดสุพรรณบุรี (นายปกรณ์ พันธุ) ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจ
สอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคณะข้าราชการเจ้าหน้าที่กองนิคมสร้างตนเอง และผู้ปกครองนิคม
สร้างตนเองทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็น ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล

ขอขอบคุณนายธนสุนทร สว่างสาส์ นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 62. ที่ให้การ
ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณนางชนิษฐา แฝกหอม เจ้าพนักงานประชาสัมพันธ์ 4 ที่ให้การ
ช่วยเหลือในการพิมพ์รายงานการศึกษาวิจัยและจัดทำเอกสาร

ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้ระบุนามไว้ในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการศึกษา
วิจัยครั้งนี้

(นายสุวิทย์ ชันธาโรจน์)

เมษายน 2545

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(2)
บทคัดย่อ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(9)
บทที่	
1 บทนำ	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
สมมติฐาน	6
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	11
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	15
การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล	19

	ความหมายและความสำคัญของความรู้	24
	ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์	26
	งานนิคมสร้างตนเอง	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3	ระเบียบวิธีวิจัย	56
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	60
	การหาเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
	เกณฑ์การให้คะแนน	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	66
	ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์	71
	การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี	77
	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์	78

บทที่	หน้า
การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	103
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการจัดสวัสดิการสังคมขององค์ การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	107
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	110
วิธีการวิจัย	110
การวิเคราะห์ข้อมูล	111
สรุปผลการวิจัย	112
อภิปรายผล	113
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	122

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	57
2	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	68
3	ระดับความรู้ความเข้าใจของปลัด อบต. ในการจัดสวัสดิการสังคมตาม ภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์	72
4	ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิ การสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์	73
5	การบรรจุแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ของ อบต. หรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี	77
6	ภาพรวมศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	79
7	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ	81
8	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	83
9	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง	87
10	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	89
11	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ	92

12	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย	94
13	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	97
14	ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นิคมสร้างตนเองด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	101
15	เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลา เวลาการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	103
16	เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรระดับการศึกษาของ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	104
17	เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประเภทหรือชั้นขององค์ การบริหารส่วนตำบล	105
18	เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรภาคที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลตั้งอยู่	106
19	ปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	107
20	ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง	109